

jeg vil indrømme, at jeg hører til dem, der meget vel kunde være med til en stykkevis Reform af Skolevesenet, naar de Stykker, der forelægges, virkelig vare saaledes, som jeg synes, de burde være. Jeg vil forøvrigt indrømme, at vi, saaledes som Stillingen er, ikke kunne vente at komme langt paa Reformernes Vej; men vi haabe jo ogsaa paa, at den nuværende Tilstand ikke maa vare længe, og man kan altsaa godt nu begynde paa Reformen i Haab om en snarlig Fortsættelse af disse. Jeg skal slutte med endnu en Gang at udtale det oprigtige Ønske, at vi denne Gang ikke maa komme hjem efter en sluttet Samling, uden at have gjort Noget for Skolelærerne, hvad enten det nu sker ved særlig Lov eller paa Finantsloven.

Winther: Naar jeg betragter denne Lov uden Hensyn til Situationen, kan jeg ikke se Andet, end at den indeholder Principer, som have fundet Anvendelse med Hensyn til andre Embeds-klasser, og som ogsaa kunde være meget hensigts-mæssige her; men paa den anden Side kan jeg ikke negte, at det ikke har tilfredsstillt mig, at der ikke er forelagt Andet end det; der her ligger for. Det fremgaar nemlig tydeligt af den For-handling, der fandt Sted ijer, at der er mange Lærere, som ikke ville kunne falde ind under denne Lovs Bestemmelser, men som dog ere saa usjælt lønne, at de ikke kunne siges at have en passende Underholdning, eller kunne antages med Lyst og Over at rygte deres vigtige Raad. Jeg havde derfor tænkt mig, at der maatte gjøres nogle Til-skielser til Loven, hvorved der ogsaa blev givet de Lærere, der ikke nu falde ind under Lovens Bestemmelser, men som dog trænge til Hjælp, en Forbedring af deres Raar. Betragter man imid- lertid Lovforslaget i Forbindelse med Situationen, stiller Sagen sig ganske anderledes for Ons Be- tragtning. Flertallets Raalsmænd erklære nemlig, at det er en Lov, som de ikke ville gaa ind paa at forhandle om, og jeg finder det derfor aldeles overskødigt at prøve paa desuagtet at komme til en saadan Forhandling. Ligesom min ærede Side- mand (Kjær) vil jeg sige, at det er temmelig ligegyldigt, enten jeg stemmer for eller imod Lo- ven; men da jeg ikke kender de Bevæggrunde i det Hele, som have hidført den nævnte Situation, kan jeg ikke af denes egen Bessaffenhed slutte, hvorledes Flertallet er kommet til at indtage den Stilling til Loven, det nu indtager. Deri skal jeg dog ikke forbyde mig; men praktisk taget fore- kommer det mig, at man kun vilde spille Tiden ved f. Ex. at nedsette et Udvalg i denne Sag; det er min Overbevisning. Naar der nu imid- lertid viser sig en Udvei for at komme til en Forbedring af Lærernes Lønning, forsaauidt den er paatrængende nødvendig, nemlig den Udvei at give Hjælpen gennem Finantsloven, forekommer det mig, at man bør prøve paa, om det er mu-

ligt at komme frem ad den Vej. Ligesom den foregaaende ærede Taler skal jeg imidlertid sige, at det, igjen iaar at forlade Rigsdagen uden at have gjort Noget for at forbedre de Skoleem- ders Lønninger, som for Skolevesenets Skyld trænge til at forbedres, vilde være uforvarligt lige over for den Ungdom, som Grundloven har givet Ret til at faae Undervisning i Almueskolen, idet den nu paa Grund af Situationen kan komme til at henleve den Tid, den skulde bruge i Almueskolen, uden at faae den Nytte deraf, som Grundloven har givet den Ret til at kræve. Det kan jo godt vare 10 Aar endnu inden vi komme ud af denne Situation, da vi ikke have noget virkelig konstitutionelt Middel til at fjerne det nuværende Ministerium (Afbrydelse). Sa, hvis der er Nogen, som kan nævne mig et i Konstitu- tionen liggende Middel, hvorigjennem vi kunne faae fjernet et Ministerium, som ikke kan forhandle med Thingets nuværende Flertal, vil jeg være ham megen Tak skyldig. Jeg har aldrig hørt nogen Antydning deraf, thi det Middel, man har antydnet, er ikke et konstitutionelt men et moralsk Middel, og i Politiken er det yderst sjældent at se det Moralske gjøre sig gjældende. Hvad skulde vi ogsaa med en Forfatning, naar vi kunde være os med moralske Garantier? Nei, det lader sig ikke gjøre paa den Maade. Have vi en Magt, hvorved vi kunne knække en Modstand, vi misbillige, er det en anden Sag, lad os da faae den frem; jeg er med! Men har man ikke et saadant offentlig anerkjendt konstitutionelt Middel, maa der til Grund for den nuværende Situation foreligge Betragtninger, som jeg ikke kender, og som jeg altsaa ikke kan tage Hensyn til. Jeg for min Part vilde overordentlig gjerne følge Flertallet her, thi jeg kan ikke antage, at 70 Mænd som dem, der udgjøre Flertallet, ikke skulde have en veloverlagt Plan, som i det Mindste efter deres Overbevisning maatte føre til Maalet, og jeg holder ikke af at gjøre mig klovere end 70 Andre. Jeg vilde altsaa inderlig gjerne følge Flertallet, men paa den anden Side maatte det ogsaa kunne forlanges, at der offentlig fremkom Antydninger af, hvad det er for Midler, hvorved man kan bringe os ud af den Krise, hvori vi paa fente Aar til Landets største Fordær have befundet os. I praktisk Henseende kan jeg ikke andet end antage, at naar Flertallets Raalsmænd paapege Finants- loven som det Sted, hvor man kan opnaa Noget i den foreliggende Sag, er det ogsaa rig- tigt at holde sig dertil. Jeg skal der- for ikke videre udbrede mig over Lovforslaget, idet jeg efter de Udtalelser, der ere fremkomne, anser det for overskødigt at gjøre det. Jeg skal imidlertid, hvis der ikke andetsteds fra stilles For- slag i den nævnte Retning til Finantsloven, hvad jeg dog haaber vil ske, da der er henviset dertil fra indflydelsesrig Side, gjøre mig den Uleilighed at stille Forslag i saa Henseende. Thinget kan da